

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงทดลองเรื่อง การสร้างชุดการสอนวิชาดนตรี การเป่าขลุ่ยรีคอร์เดอร์เบื้องต้น สำหรับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ของโรงเรียนสตรี ประเสริฐศิลป์ สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดตราด ซึ่งผลที่ได้จากการศึกษาค้นคว้าสรุปได้ดังนี้

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อสร้างชุดการสอนวิชาดนตรี การเป่าขลุ่ยรีคอร์เดอร์เบื้องต้น สำหรับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ให้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์มาตรฐาน 80/80

ขอบเขตของการวิจัย

1. กลุ่มตัวอย่าง เป็นนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2545 ของโรงเรียนสตรีประเสริฐศิลป์ สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดตราด โดยการเลือกแบบเจาะจง (purposive selection) จำนวน 20 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า ได้แก่

2.1 ชุดการสอนวิชาดนตรี การเป่าขลุ่ยรีคอร์เดอร์เบื้องต้น สำหรับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ซึ่งมีเนื้อหาแบ่งเป็น 8 ชุด คือ

แผนการสอนที่ 1 ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับขลุ่ยรีคอร์เดอร์

แผนการสอนที่ 2 ทฤษฎีโน้ตสากลเบื้องต้น

แผนการสอนที่ 3 การวางปาก การปฏิบัติทำนอง-ทำขึ้นในการเป่าขลุ่ยรีคอร์เดอร์

แผนการสอนที่ 4 การเป่าขลุ่ยรีคอร์เดอร์โน้ตตัว ซอล ลา ที ในบทเพลงที่ 1

แผนการสอนที่ 5 การเป่าขลุ่ยรีคอร์เดอร์โน้ตตัว เร มี ฟา ในบทเพลงที่ 2

แผนการสอนที่ 6 การเป่าขลุ่ยรีคอร์เดอร์โน้ตตัว ซอล ฟา มี เร โดต่ำ ในบทเพลงที่ 3

แผนการสอนที่ 7 การเป่าขลุ่ยรีคอร์เดอร์โน้ตตัว ซอล ลา ที โดสูง ในบทเพลงที่ 4

แผนการสอนที่ 8 การเป่าขลุ่ยรีคอร์เดอร์บันไดเสียง ซี เมเจอร์ ในบทเพลงที่ 5

2.2 แบบประเมินผลการเรียน เป็นแบบทดสอบและแบบประเมินพฤติกรรม
ความสามารถของนักเรียนจากการปฏิบัติจริง ซึ่งมีทั้งหมด 9 ชุด คือ

2.2.1 แบบทดสอบ แผนการสอนที่ 1 เรื่อง ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับขลุ่ยรีคอร์เดอร์

2.2.2 แบบทดสอบ แผนการสอนที่ 2 เรื่อง ทฤษฎีโน้ตสากลเบื้องต้น

2.2.3 แบบประเมินพฤติกรรม แผนการสอนที่ 3 เรื่อง การวางปาก การปฏิบัติ
ทำนอง - ทำขึ้นในการเป่าขลุ่ยรีคอร์เดอร์

2.2.4 แบบประเมินพฤติกรรม แผนการสอนที่ 4 การเป่าขลุ่ยรีคอร์เดอร์โน้ตตัว
ซอล ลา ที ในบทเพลงที่ 1

2.2.5 แบบประเมินพฤติกรรม แผนการสอนที่ 5 การเป่าขลุ่ยรีคอร์เดอร์โน้ตตัว
เร มี ฟา ในบทเพลงที่ 2

2.2.6 แบบประเมินพฤติกรรม แผนการสอนที่ 6 การเป่าขลุ่ยรีคอร์เดอร์โน้ตตัว
ซอล ฟา มี เร โคต่ำ ในบทเพลงที่ 3

2.2.7 แบบประเมินพฤติกรรม แผนการสอนที่ 7 การเป่าขลุ่ยรีคอร์เดอร์โน้ตตัว
ซอล ลา ที โคสูง ในบทเพลงที่ 4

2.2.8 แบบประเมินพฤติกรรม แผนการสอนที่ 8 การเป่าขลุ่ยรีคอร์เดอร์บันไดเสียง
จี เมเจอร์ ในบทเพลงที่ 5

2.2.9 แบบประเมินพฤติกรรม การเป่าขลุ่ยรีคอร์เดอร์เบื้องต้น ในบทเพลงที่ 6

แบบบันทึกการประเมิน และเกณฑ์การประเมินพฤติกรรม ซึ่งกำหนดไว้เป็น 3 ระดับ
คือ 2 หมายถึง การปฏิบัติอยู่ในระดับดี 1 หมายถึง การปฏิบัติอยู่ในระดับพอใช้ และ 0 หมายถึง
การปฏิบัติต้องปรับปรุงแก้ไข

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล ได้ดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

3.1 นำเครื่องมือที่สร้างขึ้นไปตรวจสอบคุณภาพโดยนำไปให้ประธานกรรมการและ
กรรมการผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์พิจารณาข้อบกพร่อง แล้วนำมาปรับปรุงแก้ไข นำไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิ
จำนวน 5 ท่าน ได้แก่ ผู้ช่วยศาสตราจารย์มนัส วัฒนไชยศ อาจารย์บรรจง ชลวิโรจน์ อาจารย์
พูนสุข กุหลาบวงษ์ อาจารย์ธรรมา เกตุแก้ว และอาจารย์ฉวีวรรณ เศรษฐาการ พิจารณาความ
เที่ยงตรงและความเหมาะสมของเนื้อหา นำข้อบกพร่องมาปรับปรุงแก้ไขก่อนนำไปทดลองสอน

3.2 ดำเนินการทดลองสอน แบ่งเป็น 3 ขั้นตอน คือ

3.2.1 ขั้นทดลองสอนแบบเดี่ยว ได้ทดลองสอนกับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษา
ปีที่ 1 ของโรงเรียนสตรีประเสริฐศิลป์ สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดตราด ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง
จำนวน 1 คน เพื่อตรวจสอบความถูกต้องและความสมบูรณ์ของเนื้อหาตลอดจนระยะเวลาที่ใช้
ในการสอนอีกครั้ง นำข้อบกพร่องมาปรับปรุงแก้ไข

3.2.2 ขั้นทดลองสอนแบบกลุ่ม ได้ทดลองสอนกับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษา
ปีที่ 1 ของโรงเรียนสตรีประเสริฐศิลป์ สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดตราด ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง

จำนวน 30 คน และจำนวน 5 คน เพื่อหาค่าความเชื่อมั่นและตรวจสอบความถูกต้องความสมบูรณ์ของเนื้อหาตลอดจนระยะเวลาที่ใช้ในการสอนอีกครั้ง นำข้อบกพร่องมาปรับปรุงแก้ไขก่อนนำไปทดลองกับกลุ่มตัวอย่าง

3.2.3 ขั้นตอนทดลองสนาม นำไปทดลองสอนกับนักเรียนกลุ่มตัวอย่างซึ่งเป็นนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ของโรงเรียนสตรีประเสริฐศิลป์ สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดตราด จำนวน 20 คน รวบรวมข้อมูลที่ได้ไปวิเคราะห์ เพื่อหาประสิทธิภาพของชุดการสอนที่สร้างขึ้น

4. การวิเคราะห์ข้อมูล ได้คำนวณหาค่าร้อยละของจำนวนนักเรียนที่ผ่านเกณฑ์การประเมินแบบทดสอบและแบบประเมินพฤติกรรมทั้ง 8 ชุด และค่าร้อยละของจำนวนนักเรียนที่ผ่านเกณฑ์การประเมินพฤติกรรม เรื่อง การเป่าขลุ่ยรีคอร์เดอร์เบื้องต้น สำหรับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 แล้วนำไปเปรียบเทียบกับเกณฑ์ 80/80 ที่กำหนดไว้

สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูล

จากการวิเคราะห์ข้อมูล พบว่า ชุดการสอนวิชาดนตรี การเป่าขลุ่ยรีคอร์เดอร์เบื้องต้น สำหรับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่สร้างขึ้น มีประสิทธิภาพ 96.87/100 ซึ่งประสิทธิภาพตัวแรกและประสิทธิภาพตัวหลัง สูงกว่าเกณฑ์ 80/80 ที่กำหนดไว้

อภิปรายผล

จากการศึกษาค้นคว้า เพื่อหาประสิทธิภาพของชุดการสอนวิชาดนตรี การเป่าขลุ่ยรีคอร์เดอร์เบื้องต้น สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 พบว่า ชุดการสอนมีประสิทธิภาพเท่ากับ 96.87/100 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ 80/80 ที่กำหนดไว้ เมื่อพิจารณาประสิทธิภาพของชุดการสอน สามารถอภิปรายผลได้ดังนี้

1. จำนวนนักเรียนที่ผ่านเกณฑ์การประเมินแบบทดสอบ แผนการสอนที่ 1 เรื่อง ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับขลุ่ยรีคอร์เดอร์ ได้ผ่านเกณฑ์คิดเป็นร้อยละ 100 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์มาตรฐาน 80 ตัวแรก เหตุผลที่นักเรียนสามารถผ่านเกณฑ์การประเมินแบบทดสอบได้ทั้งหมด เป็นเพราะเนื้อหาไม่ซับซ้อนและมีคำอธิบายรายละเอียดที่ชัดเจนจึงทำให้นักเรียนสามารถทำแบบทดสอบได้ทุกคน

2. จำนวนนักเรียนที่ผ่านเกณฑ์การประเมินแบบทดสอบ แผนการสอนที่ 2 เรื่อง ทฤษฎีโน้ตสากลเบื้องต้น ได้ผ่านเกณฑ์คิดเป็นร้อยละ 95.00 จากนักเรียน 20 คน มีผู้ผ่านเกณฑ์การประเมิน 19 คน และผู้ไม่ผ่านเกณฑ์การประเมิน จำนวน 1 คน ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์มาตรฐาน 80 ตัวแรก ทั้งนี้เพราะเนื้อหาของแผนการสอนมีความยากมากขึ้นและความสามารถของนักเรียน

แต่ละคนมีไม่เท่ากัน จึงทำให้ไม่สามารถผ่านเกณฑ์การประเมินแบบทดสอบได้ตามระยะเวลาที่กำหนด จึงต้องกลับไปศึกษาและทำความเข้าใจซ้ำ ๆ จึงจะสามารถผ่านเกณฑ์ในแผนการสอนนี้ได้

3. จำนวนนักเรียนที่ผ่านเกณฑ์การประเมินพฤติกรรม แผนการสอนที่ 3 เรื่อง การวางปาก การปฏิบัติทำนั่ง-ทำยืนในการเป่าขลุ่ยรีคอร์เดอร์ ได้ผ่านเกณฑ์คิดเป็นร้อยละ 100 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์มาตรฐาน 80 ตัวแรก เหตุผลที่นักเรียนได้ผ่านเกณฑ์การประเมินพฤติกรรมได้ทั้งหมด เป็นเพราะเนื้อหาในเรื่องนี้ค่อนข้างง่าย เป็นเพียงทักษะการฝึกปฏิบัติการวางปาก การปฏิบัติทำนั่ง-ทำยืน ซึ่งเป็นทักษะเบื้องต้นในการเป่าขลุ่ยรีคอร์เดอร์ อีกทั้งการฝึกมีการดำเนินไปอย่างเป็นขั้นตอนจากง่ายไปหายาก จึงทำให้นักเรียนสามารถปฏิบัติได้ทุกคน

4. จำนวนนักเรียนที่ผ่านเกณฑ์การประเมินพฤติกรรม แผนการสอนที่ 4 เรื่อง การเป่าขลุ่ยรีคอร์เดอร์โน้ตตัว ซอล ลา ที ได้ผ่านเกณฑ์การประเมินคิดเป็นร้อยละ 100 จากนักเรียน 20 คน มีผู้ผ่านเกณฑ์การประเมิน 20 คน ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์มาตรฐาน 80 ตัวแรก ทั้งนี้เนื่องจากระบบนี้ง่ายต่อการฝึกปฏิบัติ อีกทั้งการฝึกมีการดำเนินไปอย่างเป็นขั้นตอน จึงทำให้นักเรียนสามารถปฏิบัติได้ทุกคน

5. จำนวนนักเรียนที่ผ่านเกณฑ์การประเมินพฤติกรรม แผนการสอนที่ 5 เรื่อง การเป่าขลุ่ยรีคอร์เดอร์โน้ตตัว เร มี ฟา ได้ผ่านเกณฑ์การประเมินคิดเป็นร้อยละ 85 จากนักเรียน 20 คน มีผู้ผ่านเกณฑ์การประเมิน 17 คน และผู้ไม่ผ่านเกณฑ์การประเมิน จำนวน 3 คน ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์มาตรฐาน 80 ตัวแรก ทั้งนี้เนื่องจากความสามารถในการฝึกปฏิบัติของนักเรียนแต่ละคนมีไม่เท่ากันและระบบนี้ก็สลับซับซ้อนมากขึ้นจึงทำให้มีผู้ที่ไม่สามารถผ่านเกณฑ์การฝึกตามเวลาที่กำหนดไว้ได้ จะต้องให้ผู้เรียนได้ฝึกปฏิบัติมากขึ้นและขยายเวลาในการฝึกปฏิบัติให้มากขึ้นจึงจะทำให้ผู้ที่ไม่ผ่านสามารถปฏิบัติผ่านได้

6. จำนวนนักเรียนที่ผ่านเกณฑ์การประเมินพฤติกรรม แผนการสอนที่ 6 เรื่อง การเป่าขลุ่ยรีคอร์เดอร์โน้ตตัว ซอล ฟา มี เร โดต่ำ ได้ผ่านเกณฑ์การประเมินคิดเป็นร้อยละ 100 จากนักเรียน 20 คน มีผู้ผ่านเกณฑ์การประเมิน 20 คน ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์มาตรฐาน 80 ตัวแรก ทั้งนี้เนื่องจากระบบนี้ในเสียงทุกตัวโน้ตนักเรียนได้ผ่านการปฏิบัติและฝึกซ้อมจนเกิดความชำนาญ จึงทำให้นักเรียนสามารถปฏิบัติผ่านได้ทุกคน

7. จำนวนนักเรียนที่ผ่านเกณฑ์การประเมินพฤติกรรม แผนการสอนที่ 7 เรื่อง การเป่าขลุ่ยรีคอร์เดอร์โน้ตตัว ซอล ลา ที โดสูง ได้ผ่านเกณฑ์การประเมินคิดเป็นร้อยละ 100 จากนักเรียน 20 คน มีผู้ผ่านเกณฑ์การประเมิน 20 คน ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์มาตรฐาน 80 ตัวแรก ทั้งนี้เนื่องจากระบบนี้ในเสียงทุกตัวโน้ตนักเรียนได้ผ่านการปฏิบัติและฝึกซ้อมจนเกิดความชำนาญ จึงทำให้นักเรียนสามารถปฏิบัติผ่านได้ทุกคน

8. จำนวนนักเรียนที่ผ่านเกณฑ์การประเมินพฤติกรรม แผนการสอนที่ 8 เรื่อง การเป่าขลุ่ยรีคอร์เดอร์ในบันไดเสียง ซี เมเจอร์ ได้ผ่านเกณฑ์การประเมินคิดเป็นร้อยละ 95 จากนักเรียน 20 คน มีผู้ผ่านเกณฑ์การประเมิน 19 คน และผู้ไม่ผ่านเกณฑ์การประเมิน จำนวน 1 คน ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์มาตรฐาน 80 ตัวแรก ทั้งนี้เนื่องจากความสามารถในการฝึกปฏิบัติของนักเรียนแต่ละคนมีไม่เท่ากัน และระบบนี้ก็สลับซับซ้อนและยากที่สุด จึงทำให้มีผู้ที่ไม่สามารถผ่านเกณฑ์การฝึกตามเวลาที่กำหนดไว้ได้ จะต้องให้ผู้เรียนได้ฝึกปฏิบัติมากขึ้นและขยายเวลาในการฝึกปฏิบัติให้มากขึ้น จึงจะทำให้ผู้ที่ไม่ผ่านสามารถปฏิบัติผ่านได้

9. จำนวนนักเรียนที่ผ่านเกณฑ์การประเมินพฤติกรรม การเป่าขลุ่ยรีคอร์เดอร์เบื้องต้น สำหรับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 กับเกณฑ์มาตรฐาน 80 ตัวหลัง พบว่า นักเรียนได้ผ่านเกณฑ์การประเมินคิดเป็นร้อยละ 100 จากนักเรียน 20 คน มีผู้ผ่านเกณฑ์การประเมิน 20 คน ทั้งนี้เนื่องจากระบบนี้ในเสียงทุกตัวโน้ตนักเรียนได้ผ่านการปฏิบัติและการฝึกซ้อมจนเกิดความชำนาญ จึงทำให้นักเรียนสามารถปฏิบัติผ่านได้ทุกคน

เมื่อพิจารณาผลการทดลองโดยใช้แผนการสอนทั้ง 8 ชุด เป็นเกณฑ์มาตรฐาน 80 ตัวแรก และการเป่าขลุ่ยรีคอร์เดอร์เบื้องต้นเป็นเกณฑ์มาตรฐาน 80 ตัวหลัง โดยสรุปจะเห็นว่านักเรียนสามารถทำคะแนนจากแบบทดสอบและแบบประเมินพฤติกรรมในแต่ละแผนการสอนโดยเฉลี่ยร้อยละอยู่ในเกณฑ์ที่น่าพอใจ ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากเหตุผลดังต่อไปนี้

1. ชุดการสอนที่สร้างขึ้นดำเนินการอย่างมีระบบ เป็นขั้นตอนกล่าวคือเริ่มศึกษาตั้งแต่กระบวนการสร้างชุดการสอน ศึกษาจุดประสงค์ของหลักสูตร วิเคราะห์เนื้อหาและจุดประสงค์เชิงพฤติกรรม แล้วดำเนินการสร้างชุดการสอนตามขั้นตอน หลังจากนั้นนำแผนการสอนไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบความเที่ยงตรงและความเหมาะสมของเนื้อหา ตลอดจนระยะเวลาและกิจกรรม ในชุดการสอน แล้วนำชุดการสอนที่แก้ไขปรับปรุงแล้วไปทดลองใช้กับนักเรียนที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 1 คน และ 5 คน ตามลำดับ เพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรงและความเหมาะสมของเนื้อหา ตลอดจนเวลาและกิจกรรมในแต่ละชุด แล้วนำไปปรับปรุงแก้ไขก่อนที่จะนำไปทดลองกับนักเรียน ที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง เพื่อหาประสิทธิภาพของชุดการสอนตามเกณฑ์มาตรฐาน 80/80

2. ชุดการสอนที่สร้างขึ้นมีความสมบูรณ์ในตัวเอง ซึ่งประกอบไปด้วย หลักการและเหตุผล เป้าหมาย จุดประสงค์ทั่วไป จุดประสงค์เฉพาะ คู่มือครู คู่มือนักเรียน แผนการสอน แบบทดสอบและแบบประเมินพฤติกรรม โดยจัดเป็นชุด ๆ สามารถหยิบใช้ได้ทันที ช่วยสร้างความมั่นใจแก่ครูผู้สอน อีกทั้งยังช่วยลดบทบาทของครูผู้สอน ครูผู้สอนเพียงแต่ดำเนินการตามขั้นตอนที่กำหนดไว้ในคู่มือครู นอกจากนี้ชุดการสอนเป็นสื่อประสมสำเร็จรูปอันประกอบไปด้วย สื่อและวิธีการ ที่ช่วยเสริมประสบการณ์ซึ่งกันและกัน ทำให้นักเรียนได้รับประสบการณ์ที่

หลากหลายซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ วิชัย วงษ์ใหญ่ (2523, หน้า 174) ที่กล่าวว่า ชุดการสอนเป็นระบบการผลิตสื่อที่หลากหลายอย่างสัมพันธ์กันและมีคุณค่าส่งเสริมซึ่งกันและกันมาใช้ให้สอดคล้องกับเนื้อหาวิชา เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมการเรียนรู้ให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

3. รูปแบบการสอน การสอนฝึกทักษะโดยเน้นการปฏิบัติจริง เป็นผลให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการปฏิบัติที่จัดไว้ในแต่ละแผนการสอนอย่างเหมาะสมและสม่ำเสมอ ทำให้นักเรียนได้รับการพัฒนาขึ้นเป็นลำดับ ซึ่งสอดคล้องกับการเรียนรู้ของธอร์นไคท์ ที่กล่าวว่าสิ่งใดที่ทำบ่อย ๆ หรือมีการฝึก เด็กย่อมทำสิ่งนั้นได้ดี สิ่งใดที่ไม่ได้ทำนาน ๆ เด็กย่อมทำสิ่งนั้นไม่ได้ และสอดคล้องกับหลักการทางจิตวิทยาของพาฟลอฟ ที่ว่าการทำซ้ำหลาย ๆ ครั้งจะเกิดผลดีในการปลูกฝังทัศนคติและนิสัยที่ดีด้วย

จากผลการสร้างชุดการสอนวิชาดนตรี การเป่าขลุ่ยรีคอร์เดอร์เบื้องต้น จะเห็นได้ว่าชุดการสอนเป็นสื่อการเรียนการสอนที่สร้างความพอใจให้แก่ผู้เรียน เพราะมีขั้นตอนการปฏิบัติกิจกรรมที่เหมาะสม ทำให้การเรียนการสอนดำเนินได้ด้วยดีผู้เรียนไม่เกิดความเบื่อหน่ายต่อการเรียนการสอน เนื่องจากมีกิจกรรมหลากหลาย เมื่อนำมาใช้จึงทำให้มีประสิทธิภาพสูงกว่าเกณฑ์มาตรฐาน 80/80 ที่ตั้งไว้ แสดงว่าชุดการสอนที่ผู้ทำการวิจัยสร้างขึ้น สามารถนำไปใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะสำหรับชุดการสอน

1. จากการทดลองแผนการสอนการเป่าขลุ่ยรีคอร์เดอร์เบื้องต้นการใช้ชุดการสอนให้มีประสิทธิภาพสูงนั้น ครูผู้สอนจะต้องศึกษาคู่มือล่วงหน้า เพื่อเป็นการเตรียมความพร้อมของครู รวมทั้งความพร้อมของวัสดุ อุปกรณ์และสถานที่
2. จากการวิจัยครั้งนี้ ในการใช้ชุดการสอน ผู้สอนอาจปรับเปลี่ยนรูปแบบและกิจกรรมการเรียนการสอนตามความเหมาะสมได้ แต่ให้คงไว้ตามเนื้อหาต่าง ๆ ในแผนการสอน
3. ควรศึกษารูปแบบของชุดการสอนการเป่าขลุ่ยรีคอร์เดอร์เบื้องต้น เพื่อใช้เป็นแนวทางในการปรับปรุงและพัฒนาการเรียนการสอนในเนื้อหาสาระทางดนตรีและทักษะการปฏิบัติอื่น ๆ ต่อไป
4. ชุดการสอนที่สร้างขึ้นไม่ควรยากจนเกินไป ทั้งนี้เพื่อไม่ให้นักเรียนเกิดความเบื่อหน่ายในการปฏิบัติ
5. คำสั่งวิธีปฏิบัติในแผนการสอนควรสั้น กระชับ รัดกุมและชัดเจน

ข้อเสนอแนะสำหรับงานวิจัย

1. การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเฉพาะกลุ่มตัวอย่างเพศหญิงเท่านั้น ดังนั้นน่าจะได้ทำการวิจัยกับกลุ่มตัวอย่างเพศชายและสหศึกษา เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ ในการเป่าลู่รีคอร์เดอร์ ระหว่างเพศชายและเพศหญิง
2. ควรจะได้มีการทำการวิจัยเรื่องการเป่าลู่รีคอร์เดอร์เบื้องต้นกับกลุ่มตัวอย่างในระดับอื่น เช่น ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 และ 3 ด้วย
3. ควรทดลองทำวิจัยโดยใช้เวลาการทดลองยาวนานกว่านี้ เพื่อควบคุมตัวแปรด้านเวลา ซึ่งมีอิทธิพลต่อการฝึกทักษะทางเครื่องดนตรี
4. ควรจัดการศึกษาอบรมเชิงปฏิบัติการเกี่ยวกับการเรียนการสอนดนตรีสากลประเภทต่าง ๆ แล้วติดตามผลหลังการเข้ารับการฝึกอบรม